

ת נ ך
על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית
מרכיב 70% מן הרמה הרגילה

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון	—	היסטוריוגרפיה ונבואה	—	(28x2)	—	56 נקודות
פרק שני	—	נושאי חובה	—	(8x3)	—	24 נקודות
פרק שלישי	—	נושאי ההרחבה	—	(8x1)	—	8 נקודות
פרק רביעי	—	קטע שלא נלמד	—	(4x3)	—	<u>12 נקודות</u>
	—	סה"כ	—		—	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפסיק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — היסטוריוגרפיה ונבואה (56 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (12 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד (לכל סעיף — 8 נקודות).

(לכל שאלה — 28 נקודות)

1. קרא מלכים א, י"ט, 1-18.

ויגד אחאב

לְאִיזָבֵל אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵיוּ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר הָרַג אֶת־

ב כָּל־הַנְּבִיאִים בַּחֶרֶב׃ וַתִּשְׁלַח אִיזָבֵל מַלְאָךְ אֶל־אֱלֹהֵיוּ לֵאמֹר

כֹּה־יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסֶפוּן כִּי־כַעַת מַחֵר אֲשִׁים אֶת־נַפְשְׁךָ

ג כְּנַפְשׁ אֶחָד מֵהֶם׃ וַיֵּרָא וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ אֶל־נַפְשׁוֹ וַיָּבֵא בְּיָד שֶׁבַע

ד אֲשֶׁר לַיהוּדָה וַיִּנַּח אֶת־נַעֲרוֹ שֵׁם׃ וְהוּא־הֵלֶךְ בַּמַּדְבָּר הַדֶּךְ יוֹם

וַיָּבֵא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רֶתֶם אַחַת וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ לְמוֹת וַיֹּאמֶר ׀

ה רַב עֲתָה הִיא קַח נַפְשִׁי כִּי לֹא־טוֹב אֲנִי מֵאֲבֹתַי׃ וַיִּשְׁכַּב

וַיִּישָׁן תַּחַת רֶתֶם אֶחָד וְהִנֵּה־זֶה מַלְאָךְ נֹגֵעַ בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם

ו אֲכֹל׃ וַיִּבֹט וְהִנֵּה מֵרָאשֵׁיתוֹ עֵגֶת רִצְפִים וַצִּפְחַת מִיַּם וַיֹּאכַל

ז וַיִּשֶׁת וַיֵּשֶׁב וַיִּשְׁכַּב׃ וַיֵּשֶׁב מַלְאָךְ הַיְיָ ׀ שְׁנֵי וַיִּגְעֲבוּ וַיֹּאמֶר

ח קוּם אֲכַל כִּי רַב מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ׃ וַיִּקָּם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּלֶךְ

ט בְּכַח וְהִיאֲכִילָהּ הִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הִר

י הָאֱלֹהִים חָרַב׃ וַיָּבֵא־שָׁם אֶל־הַמַּעֲרָה וַיִּלֶן שָׁם וְהִנֵּה דִבְר־

יא הַיְיָ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מִה־לֶּךְ פֹּה אֱלֹהֵיוּ׃ וַיֹּאמֶר קִנְאָ קִנְאָתִי

לב הַיְיָ ׀ אֱלֹהֵי עֲבָאוֹת כִּי־עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־

מזבַּחַתֶּיךָ הֲרִסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הֲרִגוּ בַחֶרֶב וְאוֹתֶךָ אֲנִי לְבַדִּי

יג וַיִּבְקְשׂוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר צֵא וְעַמְדַת בְּהָר לִפְנֵי

יד הַיְיָ ׀ וְהִנֵּה הַיְיָ עֹבֵר וְרוּחַ גְּדוּלָּה וְחֹזֶק מִפָּרֶק הַיָּם וּמִשִּׁבְר

טו סֻלְעִים לִפְנֵי הַיְיָ ׀ לֹא בְרוּחַ הַיְיָ ׀ וְאַחַר הָרוּחַ רָעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ

טז הַיְיָ ׀ וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בְאֵשׁ הַיְיָ ׀ וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל

יז דְּמָמָה דְּקָה׃ וַיְהִי ׀ כִּשְׁמַע אֱלֹהֵיוּ וַיִּלֹּט פָּנָיו בְּאֲדָרְתוֹ

יח וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמַּעֲרָה וְהִנֵּה אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר מִה־לֶּךְ

יט פֹּה אֱלֹהֵיוּ׃ וַיֹּאמֶר קִנְאָ קִנְאָתִי לַיְיָ ׀ אֱלֹהֵי עֲבָאוֹת

כ כִּי־עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבַּחַתֶּיךָ הֲרִסוּ וְאֶת־

כא נְבִיאֶיךָ הֲרִגוּ בַחֶרֶב וְאוֹתֶךָ אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׂוּ אֶת־נַפְשִׁי

כב לְקַחְתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר הַיְיָ אֵלָיו לֶךְ שׁוֹב לְדַרְכְּךָ

מְדַבֵּרָה דְּמִשְׁק וּבָאת וּמְשַׁחַת אֶת-חֹזְאֵל לְמֶלֶךְ עַל-אָרֶס:
 טו וְאֵת יְהוּא בֶן-נְמָשִׁי תִמְשַׁח לְמֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל וְאֶת-אֱלִישָׁע
 יז בֶּן-שַׁפְטַן מֵאֵבֶל מְחֹלָה תִמְשַׁח לְנָבִיא תַּחְתֶּיךָ: וְהִיָּה הַנִּמְלֹט
 מִחֶרֶב חֹזְאֵל יָמִית יְהוּא וְהַנִּמְלֹט מִחֶרֶב יְהוּא יָמִית אֱלִישָׁע:
 יח וְהִשְׁאֲדַתִּי בְּיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל-הַבְּרָפִים אֲשֶׁר לֹא-
 כָּרְעוּ לַבַּעַל וְכָל-הַפָּה אֲשֶׁר לֹא-נָשַׁק לוֹ:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-10 בקטע שלפניך.

(1) על פי פסוקים אלה, מהו הלך הרוח שאליהו שרוי בו? בסס את דבריך על הכתוב.

(4 נקודות)

(2) הסבר שתי סיבות להלך רוח זה. בסס את דבריך על הכתוב. (8 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. (1) בקטע שלפניך מלאך ה' פונה אל אליהו פעמיים ואומר לו לאכול.

מהו הדבר שהוסיף המלאך בפנייתו השנייה לאליהו, ומהי הסיבה לתוספת זו?

(4 נקודות)

(2) המילה "רב" מוזכרת בדברי אליהו בפסוק 4 ובפנייה השנייה של מלאך ה' לאליהו

בפסוק 7.

הסבר את משמעות המילה "רב" על פי הקשרה בכל אחד מן הפסוקים.

(4 נקודות)

ג. קרא פסוק 10 בקטע שלפניך.

(1) אליהו מאשים את העם בכמה מעשים חמורים. ציין שניים מהם. (3 נקודות)

(2) קרא פסוקים 15-18 בקטע שלפניך.

לדעתך, האם ה' מקבל את דברי ההאשמה של אליהו? הסבר, ובסס את דבריך על

הכתוב. (5 נקודות)

ד. ממחזור סיפורי אליהו נראה שאליהו היה נביא קיצוני ובלתי מתפשר.

(1) על פי פסוקים 11-12, בדברי ה' מובעת ביקורת על התנהגות זו של אליהו.

הסבר קביעה זו. (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים 11-14 בקטע שלפניך, האם הבין אליהו את הביקורת הזאת של ה'

ולמד ממנה? בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

בשנת

א

עשורים ושבע שנה לירבעם מלך ישראל מלך עזריה בן
 אמציה מלך יהודה: בן־שש עשרה שנה היה במלכו
 וחמשים ושתיים שנה מלך בירושלם ושם אמו יכליהו
 מירושלם: ויעש הישר בעיני ה' ככל אשר־עשה אמציהו
 אביו: רק הבמות לא־סרו עוד העם מזבחים ומקטרים
 בבמות: וינגע ה' את־המלך ויהי מצרע עד־יום מתו
 וישב בבית החפשית ויותם בן־המלך על־הבית שפט את־
 עם הארץ: ויתר דברי עזריהו וכל־אשר עשה הלא־הם
 כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה: וישכב עזריה
 עם־אבתיו ויקברו אתו עם־אבתיו בעיר דוד וימלך יותם בנו
 תחתיו: בשנת שלשים ושמנה שנה לעזריהו
 מלך יהודה מלך זכריהו בן־ירבעם על־ישראל בשמרון
 ששה חדשים: ויעש הרע בעיני ה' כאשר עשו אבתיו לא
 סר מחטאות ירבעם בן־נבט אשר החטיא את־ישראל:
 ויקשד עליו שלם בן־יבש ויפהו קבל־עם ומיתתו וימלך
 תחתיו: ויתר דברי זכריה הנם כתובים על־ספר דברי הימים
 למלכי ישראל: הוא דבר־ה' אשר דבר אל־יהוא
 לאמר בני רביעים ישבו לך על־כסא ישראל ויהי־
 בן: שלום בן־יבש מלך בשנת שלשים ותשע
 שנה לעזיה מלך יהודה וימלך ירח־ימים בשמרון: ועל־
 מנחם בן־גדי מתרצה ויבא שמרון ויך את־שלום בן־יבש
 בשמרון ומיתתו וימלך תחתיו: ויתר דברי שלום וקשרו
 אשר קשר הנם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי
 ישראל: אז יכה־מנחם את־תפסח ואת־כל־אשר־בה
 ואת־גבוליה מתרצה כי לא פתח ויך את כל־ההרותיה
 בקע: בשנת שלשים ותשע שנה לעזריה מלך
 יהודה מלך מנחם בן־גדי על־ישראל עשר שנים בשמרון:
 ויעש הרע בעיני ה' לא־סר מעל חטאות ירבעם בן־נבט

יט אֲשֶׁר־הַחֲטִיָּא אֶת־יִשְׂרָאֵל כָּל־יָמָיו: בָּא פֹּל מֶלֶךְ־אֲשׁוּר עַל־
 הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מִנְחָם לְפֹל אֶלֶף כֶּבֶד־כֶּסֶף לְהִיּוֹת יָדָיו אֶתּוֹ
 כ להַחְזִיק הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ: וַיֵּצֵא מִנְחָם אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יִשְׂרָאֵל
 עַל כָּל־גְּבוּרֵי הַחַיִּל לְתֵת לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף
 כא לְאִישׁ אֶחָד וַיֵּשֶׁב מֶלֶךְ אֲשׁוּר וּלְאֶ־עֲמֹד שֵׁם בְּאֶרֶץ: וַיִּתֵּר
 דְּבָרֵי מִנְחָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הַלְּוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
 כב דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב מִנְחָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ
 פִּקְחִיָּה בְנֵו תַחְתָּיו:

מלכים ב, ט"ו, 27-29

כו בַּשָּׁנָה
 חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה לְעִזְרִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ פִּקְח בֶּן־
 כז רַמְלִיָּהוּ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן עֶשְׂרִים שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
 ה' לֹא סָר מִן־חַטָּאוֹת יָרְבַּעַם בֶּן־נָבָט אֲשֶׁר הַחֲטִיָּא אֶת־
 כט יִשְׂרָאֵל: בְּיָמָיו פִּקְח מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בָּא תְּגַלַּת פְּלֹאֶסֶר מֶלֶךְ־
 אֲשׁוּר וַיִּקַּח אֶת־עֵינָיו וְאֶת־אֲבָל בֵּית־מַעֲכָה וְאֶת־יְנוּחַ וְאֶת־
 קֹדֶשׁ וְאֶת־חֲצוֹר וְאֶת־הַגְּלַעַד וְאֶת־הַגְּלִילָה כָּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי
 וַיִּגְלַם אֲשׁוּרָה:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא)

ענה על סעיף א (חובה)

א. ירבעם בן נבט מוזכר בפסוק 9 ובפסוק 18, אף על פי שמלך כמאתיים שנה לפני שאירעו המאורעות המתוארים בפסוקים אלה. מהי התרומה של הזכרת ירבעם בפרק זה? הסבר.
ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. (1) בקטעים שלפניך יש סקירה של המלכים שמלכו בישראל וביהודה, ונאמר שבזמן שבישראל מלכו חמישה מלכים, ביהודה מלך מלך אחד, עזריה / עוזיהו. מהו הרעיון שההיסטוריוגרף מבקש להביע באמצעות סקירה זו? (4 נקודות)

(2) קרא את דברי ב' עודד ומ' קוכמן שלפניך:
...כשנצטרע [חלה בצרעת] עוזיהו (= עזריהו), שימשו יותם בנו ואחריו גם אחז נכדו שותפים במלוכה.
(ב' עודד, מ' קוכמן, **עולם התנ"ך**, מלכים ב)
הכתוב המקראי שלפניך אינו מזכיר במפורש שיותם ואחז היו שותפים במלוכה של עוזיהו.
כיצד אי-הזכרת מידע זה מחזקת את הרעיון שציינת בתת-סעיף (1)? הסבר.
(4 נקודות)

ג. קרא פסוקים 16, 19-20 שלפניך.

(1) בפסוק 16 מוזכרת העיר האשורית "תפסח". יש חוקרים המעדיפים לקרוא "תפוח" (עיר בממלכת ישראל) במקום "תפסח".
הסבר מדוע הקריאה "תפוח" מציגה את מנחם באור שלילי מאוד.
(4 נקודות)

(2) מדוע האמור בפסוקים 19-20 יכול לשלול את הקריאה "תפסח"? (4 נקודות)

ד. קרא פסוקים 27-29 שלפניך.

(1) בימי פקח בן רמליהו התחיל השלב הראשון של חורבן ממלכת ישראל.
תאר שלב זה, ובסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)

(2) קרא גם **מלכים ב**, י"ז, 6.

מהי השנה (הלועזית) שבה התרחש האירוע המתואר בפסוק זה? (3 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 8.

ישעיה א', 1-9

א חֲזֹן יִשְׁעִיָּהוּ בֶן-אֲמוּץ אֲשֶׁר תָּזַה עַל-יְהוּדָה וּירוּשָׁלַם בְּיָמַי
 ב עֲזִיָּהוּ יוֹתֵם אֲחֹזֵי חֲזֹקֵיהֶוּ מַלְכֵי יְהוּדָה: שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהֶאֱזִינִי
 ג אֶרֶץ פִּי הָיָה דְבַר בָּנִים גְּדֹלְתַי וְרוֹמְמֹתַי וְהֵם פָּשְׁעוּ בִּי: יָדַע
 שׂוֹר קָנְהוּ וְחִמּוֹד אֲבוֹס בַּעֲלֵיו יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עִמּוֹ לֹא
 ד הִתְבּוֹנֵן: הוּי וְגוֹי חָטָא עִם כְּבֹד עוֹן זָרַע מִרְעִים בָּנִים מִשְׁחִיתִים
 ה עֲזְבוּ אֶת-הָאֱלֹהִים נֶאֱצְוּ אֶת-קִדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נִזְרוּ אַחֲזֹר: עַל מַה
 ו תָּבוּ עוֹד תּוֹסִיפוּ סָרָה כָּל-רֹאשׁ לַחֲלִי וְכָל-לֵבָב דּוּי: מִכָּף-דָּגַל
 ז וְעַד-רֹאשׁ אֵיךְ-בּוֹ מֵתִם פָּצַע וְחִבּוּדָה וּמִכָּה טְרִיָּה לֹא-זָרוּ
 ח וְלֹא חִפְּשׂוּ וְלֹא רִכְכָּה בְּשֵׁמֶן: אֲרֻצְכֶם שִׁמְמָה עֲרִיכֶם שְׂרָפּוֹת
 ט אִשׁ אֲדַמְתֶּכֶם לְנִגְדְכֶם זָרִים אֲכָלִים אֶתְּהָ וּשְׁמִמָה כְּמַהֲפַכַת
 י זָרִים: וְנוֹתְרָה בַת-צִיּוֹן כְּסֶכֶה בְּכֶרֶם כְּמַלוֹנָה בְּמִקְשָׁה בַּעִיר
 טו נִצּוּרָה: לֹוּלִי הָיָה עֲבָאוֹת הוֹתִיר לָנוּ שְׂרִיד כְּמַעֲט כְּסֹדֶם
 הֵינּוּ לַעֲמֻדָה דְּמִינוּ:

ישעיה א', 18-23

יז לְכוּ-נָא וְנוֹכַחְהָ יֹאמֶר הָאֱלֹהִים אֲסִיָּהִיו
 חטאיכם כשנים כשלג ילפינו אס־יאדימו כתולע כצמר יהיו:
 יט אֲסִי-תֵאָבוּ וּשְׁמַעְתֶּם טוֹב הָאֶרֶץ תֹּאכְלוּ: וְאֲסִי-תִמְאֲנוּ
 כא וּמְרִיתֶם חֲרָב תֹּאכְלוּ כִּי פִי הָיָה דְבַר: אֵיכָה
 היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ילין בה ועתה
 כב מרצחים: כספך היה לסיגים סבאך מהול במים: שריך
 כג סודרים וחברלי גנבים פלו אהב שחד ודרך שלמנים יתום לא
 ישפטו וריב אלמנה לא־יבוא אליהם:

ענה על סעיף א (חובה).

א. בפסוקים 1-9 שלפניך נרמז על אירוע הרסני שהתרחש ביהודה בימי חזקיהו.

(1) מהו האירוע, ובאיזו שנה (לועזית) התרחש אירוע זה? (6 נקודות).

(2) על פי פסוקים 7-8, מה היו התוצאות של האירוע שהזכרת בתת-סעיף (1)?

(6 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. בפסוקים 2-3 שלפניך אלוהים טוען טענה קשה נגד העם.

(1) על פי פסוק 2, מהי טענה זו? (4 נקודות)

(2) ציין את אחד מן הדימויים המוזכרים בפסוק 3, והסבר כיצד הוא מדגיש את הטענה

שבפסוק 2.

(4 נקודות)

ג. קרא פסוקים 18-20 שלפניך.

(1) ה' מבטיח לעם שינוי. מהו שינוי זה? (4 נקודות)

(2) מהי הפעולה של העם שתאפשר את השינוי שציינת בתת-סעיף (1), ומהי הפעולה

שתמנע אותו? (4 נקודות)

ד. קרא פסוקים 21-23 שלפניך.

(1) בפסוקים אלה הנביא מבקר את המצב החברתי השורר ביהודה.

הבא מן הכתוב שתי דוגמאות למצב חברתי זה, והסבר אותן. (4 נקודות)

(2) קרא גם מלכים ב, י"ח, 5-6.

האם הביקורת של הנביא עולה בקנה אחד עם המסופר על תקופתו במלכים ב, י"ח,

5-6? נמק. (4 נקודות)

פרק שני — נושאי החובה (24 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 4-7 (לכל שאלה — 8 נקודות).

חוק

4. קרא דברים ו', 10-14.

וְהָיָה כִּי יֵצֵאֲךָ ה'־הָאֱלֹהִים אֶלְהֵיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לֵיכָן
 וְלֵיִקָּבַל לְתֵת לְךָ עָרִים גְּדֹלֹת וְטֹבֹת אֲשֶׁר לֹא־בְנִיתָ: וּבָתִּים
 מְלֵאִים כָּל־טוֹב אֲשֶׁר לֹא־מְלֵאתָ וּבְרֵת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא־
 חָצַבְתָּ כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא־נִטְעַתָּ וְאִכְלַתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׂמֹר
 לְךָ פְּרֵת־שֶׁבַח אֶת־ה' אֲשֶׁר הוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית
 עַבְדִּים: אֶת־ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד וּבְשֵׁמוֹת שְׁבַע: לֹא
 תִלְכֹּן אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סָבִיבוֹתֶיכֶם:

- א. מה הן שתי האזהרות שבפסוקים אלה? (3 נקודות)
- ב. הבא מן הקטע נימוק לכל אחת מן האזהרות, והסבר אותו. (5 נקודות)

חכמה

5. קרא איוב א', 6-12.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים
 לְהִתְיַצֵּב עַל־ה'. וַיָּבֹא גַם־הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם: וַיֹּאמֶר ה'
 אֶל־הַשָּׁטָן מֵאֵין תָּבֹא וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת־ה': וַיֹּאמֶר מִשׁוּט
 בָּאָרֶץ וּמִהַתְּלַךְ בָּהּ: וַיֹּאמֶר ה' אֶל־הַשָּׁטָן הֲשַׁמַּת לְבַן
 עַל־עַבְדֵי אֵיּוֹב כִּי אֵין כְּמֹהוּ בָאָרֶץ אִישׁ תָּם וַיִּשָׁר יִרָא אֱלֹהִים
 וְסָר מִדָּע: וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת־ה'. וַיֹּאמֶר הַחֲנָם יִרָא אֵיּוֹב
 אֱלֹהִים: הֲלֹא־אֵת שָׂכָתָּ בַעֲדוֹ וּבַעֲד־בֵּיתוֹ וּבַעֲד־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ
 מִסָּבִיב מַעֲשֵׂה יָדָיו בְּרִכָּת וּמְקַנְהוּ פָּרֶץ בָּאָרֶץ: וְאוֹלָם שְׁלַח־
 נָא יָדְךָ וְגַע בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ אִם־לֹא עַל־פְּנֵיךָ יִבְרָכְךָ: וַיֹּאמֶר
 ה' אֶל־הַשָּׁטָן הִנֵּה כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּיָדְךָ רַק אֵלָיו אֶל־תִּשְׁלַח
 יָדְךָ וַיֵּצֵא הַשָּׁטָן מֵעַם פְּנֵי־ה':

- א. הסבר את הטענה של השטן בנוגע ליראת האלוהים של איוב. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)
- ב. מה השטן מציע לעשות כדי להוכיח את טענתו? (4 נקודות)

נביאי אמת ושקר

6. קרא דברים י"ח, 18-22.

יח נְבִיא אֲקִים לָהֶם מִקְרֹב אֲחִיהֶם כְּמוֹךְ וְנָתַתִּי דְבָרִי
 יט בְּפִיו וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֶת כָּל־אֲשֶׁר אֶצְוֶנוּ: וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר
 לא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִדְבֹר בְּשֵׁמִי אֲנֹכִי אֲדַרֵּשׁ מֵעַמּוֹ:
 כ אך הַנְּבִיא אֲשֶׁר יִזְיַד לְדַבֵּר דְּבָר בְּשֵׁמִי אֶת אֲשֶׁר לֹא־צִוִּיתִיו
 לדַּבֵּר וְאֲשֶׁר יִדְבֹר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמַת הַנְּבִיא הַהוּא:
 כא וְכִי תֹאמַר בְּלִבְבְּךָ אֵיכָה נִדְעֶה אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבְרוּ
 כב הֵ: אֲשֶׁר יִדְבֹר הַנְּבִיא בְּשֵׁם הֵ: וְלֹא־יְהִיָּה הַדְּבָר וְלֹא
 יבֹא הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבְרוּ הֵ: בְּזוֹחַן דְּבָרוֹ הַנְּבִיא לֹא
 תִגּוֹר מִמֶּנּוּ:

א. על פי פסוקים 18-20, מהו ההבדל בין נביא אמת לנביא שקר? בסס את דבריך על הכתוב.
(3 נקודות)

ב. (1) על פי פסוקים 21-22, מהו הקריטריון שעל פיו אפשר לדעת אם נבואה היא
נבואת שקר? בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)
(2) מהו החיסרון של קריטריון זה? (3 נקודות)

תגובות לחורבן ושיבת ציון

7. קרא ישעיה מ', 3-5.

ג קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פָּנּוּ דֶרֶךְ הֵ:

ד יִשְׂרָאוֹל בְּעֵרְבָה מִסְלָה לֹא־לְהִינּוּ: כָּל־גֵּיא יִנְשָׂא וְכָל־הַר וְגִבְעָה
 ה יִשְׁפְּלוּ וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרִכְסִים לְבִקְעָה: וְגִלְגָּל כְּבוֹד
 הֵ: וְרֹאוּ כָּל־בֶּשֶׂר יַחְדָּו כִּי פִי הֵ: דְבַר:

הנביא מתאר שינוי שיחול בטבע.

א. מהו שינוי זה? (4 נקודות)

ב. קרא גם ישעיה, מ"ח, 20: "צאו מבבל ברחו מכשדים".

על פי פסוק זה, מהי המטרה של הנביא בתיאור השינוי שיחול בטבע? (4 נקודות)

פרק שלישי — נושאי ההרחבה (8 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 8-9 (8 נקודות).

נביאי אמת ו שקר

8. קרא מלכים א, כ"ב, 13-18.

והמלאך י
אשר-הלך ו לקרא מיכיהו דבר אליו לאמר הנה-נא דברי
הנביאים פה-אחד טוב אל-המלך יהי-נא דבריד כדבר אחד
מהם ודברת טוב: ויאמר מיכיהו חי-ה: כי את-אשר יאמר
ה: אלי אתו אדבר: ויבוא אל-המלך ויאמר המלך אליו
מיכיהו הנלך אל-דמות גלעד למלחמה אם-נחל ויאמר
אליו עלה והעלח ונתן ה: ביד המלך: ויאמר אליו המלך
עד-כמה פעמים אני משביעך אשר לא-תדבר אלי רק-
אמת בשם ה: ויאמר ראיתי את-כל-ישראל נפעים אל-
ההרים כצאן אשר אין-להם רעה ויאמר ה: לא-אדנים
לאלה ישובו איש-לביתו בשלום: ויאמר מלך-ישראל אל-
יהושפט הלא אמרתי אליך לוא-יתנבא עלי טוב כי אס-רע:

דברך

בפסוקים 15-18 בקטע שלפניך יש ביקורת מרומזת על יחסו של מלך ישראל לדברי נבואה.

הסבר את הביקורת, ובסס אותה על הכתוב.

תגובות לחורבן ושיבת ציון

9. קרא יחזקאל, ל"ז, 1-14.

א הִיִּתָּה עָלַי יַד-הָיְיָ וַיּוֹצִיאֵנִי בְרוּחַ הָיְיָ וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבְּקָעָה
 ב וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת: וְהֶעֱבִירֵנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב וְסָבִיב וְהִנֵּה
 ג רַבּוֹת מְאֹד עַל-פְּנֵי הַבְּקָעָה וְהִנֵּה יֹבְשׁוֹת מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי
 ד בֶּן-אָדָם הֲתַחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וַאֲמַר אֲדַנִּי הָיְיָ אַתָּה
 ה יָדַעְתָּ: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְבֵּא עַל-הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
 ו הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת שְׁמַעוּ דְבַר-הָיְיָ: כֹּה אָמַר אֲדַנִּי הָיְיָ
 ו לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מְבִיא בְכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם: וְנָתַתִּי
 ז עֲלֵיכֶם גִּידִים וְהֵעֵלְתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקִרְמַתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי
 ח בְּכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם וַיִּדְעַתֶם כִּי-אֲנִי הָיְיָ: וּנְבֵאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי
 ט וַיְהִי-קוֹל כַּהֲנֻבָאִי וְהִנֵּה-רֵעַשׁ וְתִקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֵצִים אֶל-
 י עֲצָמוֹ: וְדֹאֲיָתִי וְהִנֵּה-עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבָשָׂר עֲלֵהּ וַיִּקְרַס עֲלֵיהֶם
 יא עוֹר מְלִמְעַלָּה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְבֵּא אֶל-הָרוּחַ
 יב הַנְּבֵא בֶּן-אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל-הָרוּחַ כֹּה-אָמַר וְ אֲדַנִּי הָיְיָ:
 יג מֵאֲרַבְּעַ רֹחוֹת בָּאֵי הָרוּחַ וּפְתִי בְּהַרְוִגִים הָאֵלֶּה וַיַּחֲיוּ:
 יד וְהִנְבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַתְּבוֹא בָהֶם הָרוּחַ וַיַּחֲיוּ וַיַּעֲמְדוּ עַל-
 טו רַגְלֵיהֶם חֵיל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן-אָדָם הָעֲצָמוֹת
 טז הָאֵלֶּה כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אָמְרִים יֹבְשׁוּ עֲצָמוֹתֵינוּ
 טז וְאָבְדָה תְּקוּמָתָנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ: לָכֵן הִנְבֵּא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה-
 טז אָמַר אֲדַנִּי הָיְיָ הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת-קְבֻרוֹתֵיכֶם וְהֵעֵלְתִי
 טז אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל-אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל:
 טז וַיִּדְעַתֶם כִּי-אֲנִי הָיְיָ בִּפְתַחִי אֶת-קְבֻרוֹתֵיכֶם וּבְהֵעֵלֹתִי אֶתְכֶם
 טז מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי: וְנָתַתִּי רוּחִי בְכֶם וְחַיִּיתֶם וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם
 טז עַל-אֲדַמַּתְכֶם וַיִּדְעַתֶם כִּי אֲנִי הָיְיָ דְבַרְתִּי וַעֲשִׂיתִי נְאֻם-
 טז הָיְיָ:

בחזון העצמות היבשות שלפניך הנביא יחזקאל מעודד את העם במצוקותיו.

הסבר את המצוקה של העם ואת דברי העידוד של הנביא.

בסס את דבריך על הכתוב.

פרק רביעי — קטע שלא נלמד (12 נקודות)

ענה על שאלה 10 חובה ועל שתיים מן השאלות 11-13 (לכל שאלה — 4 נקודות).

קרא יהושע, ט' 1-18.

א	ויהי כשמע
ב	כל המלכים אשר בעבר הירדן בהר ובשפלה ובכל חוף הים הגדול אל-מול הלבנון החתו והאמרי הפנענו הפרוי החוי והיבוסים: ויתקבצו יחדו להלחם עם-יהושע ועם-ישראל פה
ג	אחד: וישבי גבעון שמעו את אשר עשה
ד	יהושע ליריחו ולעי: ויעשו גם-המה בערמה וילכו ויצטירו ויקחו שקים בלים לחמוריהם ונאדות יין בלים ומבקעים ומצדרים: ונעלות בלות ומטלאות פרגליהם ושלמות בלות עליהם וכל לחם צידם יבש היה נקדים: וילכו אל-יהושע אל-המחנה הגלגל ויאמרו אליו ואל-איש ישראל מארץ רחוקה באנו ועתה כרתו-לנו ברית: ויאמרו איש-ישראל אל-החוי אולי בקרבך אתה יושב ואיך אכרות-לך ברית: ויאמרו אל-יהושע עבדיך אנחנו ויאמר אליהם יהושע מי אתם ומאין תבאו: ויאמרו אליו מארץ רחוקה מאד באו עבדיך לשם ה' אלהיך כי-שמענו שמעו ואת כל-אשר עשה במצרים: ואת כל-אשר עשה לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן לסיחון מלך חשבון ולעוג מלך-הבשן אשר בעשתרות: ויאמרו אלינו זקינינו וכל-ישבי ארצנו לאמר קחו בידכם צידה לדרך ולכו לקראתם ואמרתם אליהם עבדיכם אנחנו ועתה כרתו-לנו ברית: זה לחמנו חם הצטידנו אתו מבתינו ביום צאתנו ללכת אליכם ועתה הנה יבש והיה נקדים: ואלה נאדות היין אשר מלאנו חרשים והנה התבקעו ואלה שלמותינו ונעלינו בלו מרב הדרך מאד: ויקחו האנשים מצידם ואת-פי ה' לא שאלו: ויעש להם יהושע שלום וכרת להם ברית לחיותם וישבעו להם נשיאי העדה: ויהי מקצה שלשת ימים אחרי אשר-
ו	ויאמר
ז	אכרת

כִּרְתוּ לַהֶם בְּרִית וַיִּשְׁמְעוּ כִּי־קָרְבִים הֵם אֱלֹוּ וּבִקְרָבוֹ הֵם
יֹשְׁבִים: וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־עַרְיָהֶם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
וַעַרְיָהֶם גִּבְעוֹן וְהַכְּפִירָה וּבְאֲרוֹת וְקָרִית יַעֲרִים: וְלֹא הָכּוּם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־נִשְׁבְּעוּ לַהֶם נְשִׂאֵי הָעֵדָה בַּה' אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּלְנּוּ כָל־הָעֵדָה עַל־הַנְּשִׂאִים:

ענה על שאלה 10 (חובה)

10. מהו ההבדל בין ההתנהגות של הגבעונים כלפי בני ישראל ובין ההתנהגות של שאר עמי כנען כלפי בני ישראל? בסס את דבריך על הכתוב.

ענה על שתיים מן השאלות 11-13.

11. הגבעונים הצטיידו בציד מיוחד כדי לבצע את מזימתם. כתוב פריט אחד שהצטיידו בו, ותאר כיצד עזר להם פריט זה במזימתם.

12. קרא פסוק 7 שלפניך וגם דברים, כ', 16-18.

הסבר מדוע תחילה היססו אנשי ישראל לכרות ברית עם הגבעונים. בסס את דבריך על הנאמר בדברים, כ', 16-18.

13. קרא פסוקים 14-15 בקטע שלפניך.

בפסוקים אלה יש ביקורת מפורשת על הברית שנכרתה עם הגבעונים. הסבר את הביקורת.

בהצלחה!